

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle i2010: digitaaliset kirjastot”

(2006/C 229/07)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — i2010: digitaaliset kirjastot — KOM(2005) 465 lopullinen,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 24. tammikuuta 2006 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu ”kulttuuri, koulutus ja tutkimus” -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — i2010 — kasvua ja työllisyyttä edistävä eurooppalainen tietoyhteiskunta”,

ottaa huomioon ”kulttuuri, koulutus ja tutkimus” -valiokunnan huhtikuun 4. päivänä 2006 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 32/2006 rev. 1), jonka esittelijä oli Mikkelin kaupunginjohtaja Jyrki Myllyvirta (FI, PPE),

hyväksyi 14.—15. kesäkuuta 2006 pitämässään 65. täysistunnossa (kesäkuun 15. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitean näkemykset

Alueiden komitea

1.1 **pitää tervetulleena** ehdotusta eurooppalaisen kulttuuriperinnön digitointia ja digitaalisten kirjastojen kehittämistä koskevaksi aloitteeksi ja **korostaa**, että se on olennainen osa komission aloitetta — ”i2010 — kasvua ja työllisyyttä edistävä eurooppalainen tietoyhteiskunta”, jonka kaikinpuolinen toteuttaminen on edellytys Euroopan kilpailukyvyyn vahvistamiseksi.

1.2 **korostaa**, että kulttuuriperinnön digitointia, online-saatavuutta ja säilyttämistä tulee edistää kaikissa Euroopan maissa, kaikilla alueilla, kaikissa kaupungeissa ja kaikilla kielillä siten, että se tukee kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden säilymistä. Lähtökohtana tulee olla kulttuurin arvostus, ja sen saavutusten säilyttäminen tuleville sukupolville, mukaan lukien vähemmistökieliset.

1.3 **muistuttaa**, että kulttuuriperinnön digitointi etenee nopeasti muissa maanosissa ja **korostaa**, että eurooppalaisen kulttuuriperinnön ja kirjallisuuden saaminen laajasti digitaalisesti saataville on edellytys eurooppalaisen tietoon perustuvan yhteiskunnan menestykselle ja tukee samalla Euroopan eri alueiden ja kaupunkien kehitystä.

1.4 **arvostaa sitä**, että komissio on tiedonannossaan tuonut esiin tärkeimmät haasteet ja myös monet avoimet tekniset, lainsäädännölliset ja taloudelliset kysymykset, jotka liittyvät kulttuuriperinnön digitointiin, ja **toteaa** alue- ja paikallisviranomaisten antavan tukensa asian edistämiseksi.

1.5 **korostaa**, että alue- ja paikallisviranomaiset ovat kaikkien tietoyhteiskuntastrategioiden tärkein toimeenpanija ja useimmiten myös kirjastojen ylläpitäjä, joten alue- ja paikallisu-

lottuvuuteen tulisi myös digitaalisia kirjastoja koskevan aloitteen yhteydessä kiinnittää riittävästi huomiota.

1.6 **pitää erittäin tärkeänä**, että kulttuuriperinnön digitointia edistetään Euroopassa kaikissa jäsenmaissa ja **korostaa**, että digitoinnin hyödyt saavutetaan vasta, kun laaja-alaisesti, myös paikallisesti ja alueellisesti, edistetään kulttuuriperinnön online-saatavuutta ja kehitetään älykkäitä tiedonhakuja.

1.7 **toteaa**, että digitointi on pitkäjännitteistä ja paljon resursseja vaativaa toimintaa, johon liittyy aineiston jatkuva ylläpito, päivitykset ja konvertoinnit, ja **on samaa mieltä** digitoinnin tuomista hyödyistä kulttuuriperinnön saavutettavuudelle ja säilyttämiselle.

1.8 **muistuttaa**, että sähköisessä muodossa oleva aineisto muodostuu paitsi digitoitavasta analogisesta materiaalista myös uudesta aineistosta, joka on alunperin luotu digitaaliseen muotoon.

1.9 **toteaa**, että digitaalisen kirjaston palvelut muodostuvat eri jäsenmaissa sekä kansallisesti että alueellisesti ja paikallisesti rakennetuista osista, jotka linkitetään toisiinsa tietoteknisin välinein. Tämän onnistumiseksi tarvitaan Eurooppa-tason yhteistyötä ja koordinaatiota.

1.10 **katsoo**, että kirjastojen rooli sähköisessä muodossa olevan kulttuuriperinnön ja kirjallisuuden käyttöön saattamisessa on hyvin keskeinen, koska niiden avulla niitä voidaan parhaiten välittää kansalaisten ulottuville, mutta **toteaa samalla** että kirjastojen yhteistyö arkistojen ja museoiden, samoin kuin muiden kulttuurilaitosten ja vastaavien toimijoiden kanssa on täysin välttämätöntä.

2. Alueiden komitean suositukset

Alueiden komitea

2.1 **korostaa**, että digitoinnin tarkoitus ei ensisijaisesti ole syrjäyttää perinteisiä painettuja ja muita fyysisiä kulttuuriaineistoja vaan toimia analogisen aineiston rinnalla ja edistää tiedon saavutettavuutta.

2.2 **korostaa**, että koska vasta vain hyvin pieni osa eurooppalaisesta kulttuuriperinnöstä on digitoitu ja edessä oleva työmäärä on valtava, on kehitettävä uusia tulorahoitettavia toimintamalleja yhteistyössä myös yksityisen sektorin toimijoiden kanssa.

2.3 **toteaa**, että pienissä maissa ja pienillä kielialueilla digitaalisten aineistojen kaupalliset markkinat ovat toistaiseksi olleet melko pienet, vaikka aineiston tuottamiseen tarvittavat kiinteät kustannukset ovat lähes samaa suuruusluokkaa kuin suurilla kielialueilla, ja **korostaa**, että eri kielialueiden käyttäjien tarpeet on teknisten edellytysten parannuttua jo mahdollista ja tärkeää ottaa huomioon digitaalisten kirjastojen kehittämisessä.

2.4 **toteaa**, että vaikka suuri osa vanhemmasta eurooppalaisesta kulttuuriperinnöstä on jo tekijänoikeuksista vapaata ja siten myös käytettävissä tietoverkoissa, komission ehdotus tekijänoikeuksiin uudemman kulttuuriperinnön osalta tehtävistä uudistuksista on hyvin tarpeellinen.

2.5 **toteaa**, että eräissä maissa on jo havaittu merkkejä siitä, että osa kansalaisista on jäämässä jälkeen digitaalitekniikan kehittämisestä ja **katsoo**, että on tarjottava riittävästi mahdollisuuksia ja opastusta Internetin käyttöön myös muita heikoimmassa sosiaalisessa asemassa oleville kansalaisille.

2.6 **korostaa**, että alue- ja paikallishallinnolla on ratkaiseva rooli sekä kulttuuriperinnön tuottajana ja omistajana että myös tahona, joka vastaa siitä, että kaikilla kansalaisilla on mahdollisimman tasavertaiset mahdollisuudet käyttää tietoyhteiskunnan palveluita.

2.7 **korostaa**, että monissa Euroopan maissa yleisten kirjastojen ylläpitämä mahdollisuus käyttää perinteistä painettua aineistoa on yhä hyvin keskeistä, mutta samalla niiden on tarjottava kansalaisille myös Internetin ja online -palvelujen käyttömahdollisuuksia. Verkkopalvelujen loppukäyttäjien ja heidän paikallisten tarpeidensa huomioon ottaminen edellyttää, että palvelujen järjestäminen tapahtuu alueellisten ja paikallisten toimijoiden työnä. On välttämätöntä, että tämä otetaan huomioon myös kirjastotoiminnan kansallisessa rahoituksessa.

2.8 **toteaa**, että alue- ja paikallishallinnon osallistuessa erilaisiin kirjasto- tai muihin konsortioihin, jotka omistavat verkkopalvelinympäristön ja tarjoavat kokonaispalvelua, on varmistettava että alue- ja paikallisviranomaiset voivat riittävästi vaikuttaa niiden puitteissa tehtäviin ratkaisuihin ja päätöksentekoon.

2.9 **arvostaa** sitä, että komissio on tiedonannossaan nostanut esiin myös digitoitavien aineistojen valintaan liittyvät haasteet ja **pitää tärkeänä** ensinnäkin alueellisista ja paikallisista lähtökohdista nousevien valintaperiaatteiden riittävää huomioimista sekä lisäksi tasapainoa toisaalta yleisön kysyntään, toisaalta säilymisen varmistamiseen perustuvien valintakriteerien välillä.

2.10 **kannattaa** ehdotusta digitoidun kulttuuriaineiston pitkäaikais säilytyksestä laadittavista strategioista, jotta kulttuuriperinnön digitointiin käytetyt resurssit eivät menisi hukkaan, kun teknisissä järjestelmissä ja ohjelmistoissa tapahtuu muutoksia.

2.11 **pitää mielenkiintoisena** ehdotusta digitoinnin osaamiskeskusten perustamisesta eri jäsenmaissa ja **korostaa**, että niiden tärkeänä tehtävänä tulisi olla myös alue- ja paikallistason tarvittavasta osaamisesta huolehtiminen ja hyvien käytäntöjen levittäminen.

Bryssel 15. kesäkuuta 2006

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Michel DELEBARRE